

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 169/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného JUDr. Jakubom Magdom, Požiarnická 3969/21, Prešov, proti upovedomeniu Generálneho prokurátora Slovenskej republiky sp. zn. IV/1 Pz 479/23/1000 z 29. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 6. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s princípom právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy upovedomením generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) sp. zn. IV/1 Pz 479/23/1000 z 29. februára 2024 (ďalej len „napadnuté upovedomenie“). Navrhuje napadnuté upovedomenie zrušiť a vec vrátiť generálnemu prokurátorovi na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Michalovciach, odboru kriminálnej polície, 2. oddelenia vyšetrovania ČVS: ORP-453/2-VYS-MI-2022 z 27. júna 2023 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) bolo sťažovateľovi podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre pokračovací obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. d) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona.

3. Sťažovateľ podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť, o ktorej rozhodla Okresná prokuratúra Michalovce uznesením sp. zn. 1 Pv 858/19/8807 z 28. septembra 2023 (ďalej len „sťažnostné uznesenie“) tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla.

4. Sťažovateľ následne podal generálnemu prokurátorovi návrh na postup podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku vo vzťahu k uzneseniu o vznesení obvinenia a sťažnostnému uzneseniu.

5. Napadnutým upovedomením bolo sťažovateľovi zo strany generálneho prokurátora oznámené, že nebol zistený zákonný dôvod postupom podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku a že v dôsledku uvedeného jeho návrhu nebolo vyhovené. Generálny prokurátor k okolnostiam danej veci zdôraznil, že predmetom trestného stíhania je skutok, nie jeho právna kvalifikácia, ako to tvrdil sťažovateľ. Podľa generálneho prokurátora vzhľadom na zistený skutkový stav bolo preukázané, že sťažovateľ v rozhodujúcom období od jednotlivých nájomcov prijal zálohové platby za služby spojené s užívaním nebytových priestorov na svoj bankový účet v nepomerne väčšom rozsahu, než aké predstavovali jeho výdavky na úhradu týchto služieb dodávateľom energií, s ktorými bol ako jediný v zmluvnom vzťahu. Vznikol tak finančný rozdiel medzi príjmami sťažovateľa a jeho výdavkami v celkovej sume 389 388,30 eur, o ktorú sa zrejme sťažovateľ obohatil. Ďalej generálny prokurátor upresnil, že vo výrokovej časti uznesenia o vznesení obvinenia boli z hľadiska zachovania totožnosti stíhaného skutku, ktorý je potrebné v danom štádiu trestného konania ďalej právne kvalifikovať ako pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona, zachované zákonné požiadavky vzťahujúce sa aj na určenie miesta, času a spôsobu jeho spáchania. Zmena právnej kvalifikácie skutku, pre ktorý bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, je legitímnou možnosťou orgánov činných v trestnom konaní, pričom tento procesný postup je predpokladaný priamo v ustanoveniach § 206 ods. 6 a § 234 ods. 2 Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ pred ústavným súdom k okolnostiam danej veci namieta, že ak od roku 2009 do roku 2019 prijal zálohové platby za médiá od svojich nájomcov v oveľa väčšej výške, než aká mu bola dodávateľmi médií fakturovaná, uvedené nemôže viesť k jeho zodpovednosti za trestný čin podvodu, ale môže byť riešené výlučne v civilnoprávnej rovine. Generálny prokurátor sa podľa sťažovateľa nevysporiadal so skutočnosťou, že medzi ním a údajnými poškodenými prebiehajú, čo sa týka platieb za médiá, mnohé civilné súdne spory. Trestnoprávna zodpovednosť má byť vyvodzovaná s ohľadom na princíp *ultima ratio*, podľa ktorého vyvodzovanie trestnej zodpovednosti má prichádzať na rad iba v prípadoch, ak konkrétne spoločenské vzťahy nemožno riešiť prostredníctvom noriem iných právnych odvetví. Zdôrazňuje, že na podklade dokazovania vykonaného pre trestný čin sprenevery nemožno v žiadnom prípade urobiť záver o potrebe prekvalifikovania stíhaného skutku na trestný čin podvodu, ako to urobil generálny prokurátor. Kým v prípade trestného činu sprenevery postačí preukázať, že si niekto prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, v prípade trestného činu podvodu je potrebné preukázať tzv. podvodné konanie spočívajúce v uvádzaní inej osoby do omylu na účel, aby táto vykonala konkrétnu majetkovú dispozíciu. Prekvalifikovaním stíhaného skutku na trestný čin podvodu až v rámci napadnutého upovedomenia došlo podľa sťažovateľa k procesnej situácii, keď objektívne nemohol vykonávať svoje právo na obhajobu v rámci inštančného rozhodovania o jeho obvinení. Tvrdí, že ani časť samotných poškodených sa necíti byť poškodená, ale celú vzniknutú situáciu vnímajú ako nezhody medzi sťažovateľom a jeho bratom.

7. Sťažovateľ doplnil, že si uvedomuje neprípustnosť konkrétnej kontroly ústavnosti v prípade, ak zatiaľ nevyčerpal všetky prostriedky ochrany, ktoré mu v konkrétnom prípade umožňuje uplatniť právny poriadok Slovenskej republiky (v tomto prípade meritórne rozhodovanie všeobecných súdov o vine a treste v prebiehajúcom trestnom konaní), avšak zároveň sa domnieva, že prekvalifikovanie stíhaného skutku zo strany generálneho prokurátora bez toho, aby sa v rámci obsahu vyšetrovacieho spisu nachádzal čo i len jediný dôkaz, ktorý by bol hypoteticky spôsobilý preukázať jeho podvodné konanie, a tiež nevypočutie údajných poškodených pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia, predstavujú dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce meritórny prieskum napadnutého upovedomenia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s princípom právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy a jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy napadnutým upovedomením, ktorým generálny prokurátor nevyhovel jeho návrhu na postup podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku vo vzťahu k sťažovateľovi vznesenému obvineniu.

9. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonitosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

11. Inými slovami, právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci,

ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa z dôvodov uvedených v podanej ústavnej sťažnosti domáha v podstate revízie postupu a určenia skutkových a právnych dôvodov, ktoré viedli orgány činné v trestnom konaní k ich posúdeniu podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku, teda k vzneseniu obvinenia sťažovateľovi, a to (v konečnom dôsledku) vo vzťahu k odobreniu takého postupu generálnym prokurátorom. Už v obdobných prípadoch opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú, a to prednostne, napr. všeobecné sudy ako primárni ochrancovia ústavnosti, prípadne iné orgány verejnej moci na to určené.

13. Osobitne je potrebné uviesť, že vznesenie obvinenia je dôležitým procesným úkonom, pretože týmto úkonom sa proti určitej osobe začína trestné stíhanie za konkrétny skutok, ktorý je trestným činom, a súčasne sa určuje aj jej procesné postavenie v trestnom konaní ako obvineného. Nie je však potrebné, aby trestná činnosť bola spoľahlivo preukázaná, ako to je v prípade obžaloby. Otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia je predmetom celého trestného konania a ústavnému súdu v tejto súvislosti prináleží zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd zásadne až po jeho skončení (s výnimkou niektorých špecifických situácií, najmä pokiaľ ide o zásah do osobnej slobody sťažovateľa väzbou), teda po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov, ktoré obvinenému, resp. obžalovanému Trestný poriadok poskytuje.

14. Ústavný súd teda v okolnostiach danej veci konštatuje, že trestná vec sťažovateľa sa v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu nachádzala v tzv. prípravnom konaní, v ktorom sa sťažovateľ bráni obvineniu vznesenému proti jeho osobe spôsobom dostupným v jednotlivých fázach konania, pričom o dôvodnosti, a teda aj zákonnosti a ústavnosti jeho trestného stíhania meritórne zatiaľ všeobecný súd nerozhodoval. Z uvedeného okrem iného vyplýva, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po eventuálnom podaní obžaloby) ako obžalovanému právne účinným spôsobom namietat' porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou vrátane ním označeného základného práva na inú právnu ochranu, resp. aj jeho základného práva na obhajobu vo vzťahu k možnosti spochybňovať právnu kvalifikáciu skutku.

15. Sťažovateľ môže vo svojej obrane pokračovať ďalšími účinnými prostriedkami. Predovšetkým súd má možnosť eliminovať už v úvode súdneho konania procesné nedostatky prípravného konania brániace ďalšiemu postupu v konaní proti obvinenému, najmä z hľadiska porušenia práv obhajoby, a v takom prípade obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi. Ak o také chyby nejde, konanie

pokračuje aj s prípadným využitím riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov (sťažovateľom ako stranou), keď je možné zákonom ustanoveným spôsobom napádať aj chyby postupu (trestného stíhania) predchádzajúceho meritórnemu rozhodnutiu. Právomoc v prípravnom konaní prokurátora a v súdnom konaní súdov jednotlivých stupňov predchádza právomoci ústavného súdu.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne IV. ÚS 80/2022, IV. ÚS 185/2023, I. ÚS 225/2025).

17. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu